

χθέντες, τιμωρηθέντες, χαρακτηρισθέντες ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τῆς στασιμότητος ὡς χιμαϊρικοὶ καὶ ἰδεολόγοι, ἂν μὴ ἐγκληματίαι καὶ ἐχθροὶ τῆς τάξεως, καταχθόνιον αἰσθανόμενοι εὐχαρίστησιν ἐπὶ τῇ μεταβολῇ καταστάσεως, καθιερούσης αἰωνίως παρὰ τοῖς ἀνθρώποις τὰ προνόμια καὶ τὰς διαιρέσεις, καθιστάσας δὲ τοὺς πολλοὺς ὑποχείριους εἰς τὴν ἀπληστίαν καὶ τὰ συμφέροντα τῶν ὀλίγων.

« Ἡ σημαία ἡμῶν εἶνε ἡ ἐργασία, κατὰ τὸ πρόγραμμα τοῦ ἀνδρός, οὗ ἡ μεγάλη προσωπικότης ἐθήκε τὰς βάσεις τῆς χειραφετήσεως τῶν ἐργατῶν ἐν Γερμανίᾳ. Ὁ Φερδινάνδος Λασσάλ εἶνε ὁ ἐνδοξότατος τῶν μεταρρυθμιστῶν, ὁ πάντων κρείττον κατανοήσας τὴν ἀποστολὴν καὶ τὸν ὁργανισμόν τῆς κοινωνίας. Εἰς αὐτὸν ὀφείλει ὁ Γερμανὸς ἐργάτης τὸν «Παγγερμανικὸν ἐργατικὸν Σύνλογον», σκοποῦντα τὴν χειραφέτησιν τῆς ἐργατικῆς τάξεως καὶ τὴν δι' αὐτῆς ἐνοποίησιν τοῦ ἔθνους καὶ τῆς πατρίδος. Ἡ νέα γερμανικὴ πολιτεία πρέπει ν' ἀπορρῆξῃ ἀπὸ τῆς συνειδήσεως τοῦ ἐργάτου, αὐτοῦ δὲ τὸ φρόνημα καὶ τὸ συμφέρον νὰ ἐκφράζῃ. Ἡ πολιτεία πρέπει νὰ ᾔηνε πραγματικὴ, ἐνεργὸς, ἀείποτε ἐγρηγοροῦσα καὶ τῶν πάντων ἀντιλαμβάνομένη δύναμις. Ἐν τῷ κρατοῦντι ἤδη συστήματι τοῦ ἐλευθέρου συναγωνισμοῦ μεταξὺ τῶν μελῶν κοινωνίας τινός, τῆς πολιτείας μὴ ἀναμειγνυμένης δῆθεν εἰς ἀλλοτρίας ὑποθέσεις, καθιεροῦται φυσικὴ κατὰστασις ἀμειβαίου ὀλέθρου, ὑπαμιμνήσκουσα τοὺς πρώτους τῶν κοινωνιῶν χρόνους. Τοῦτου δ' ἕνεκα ἡ κοινωνιστικὴ δημοκρατία δὲν ἀναγνωρίζει τὴν ἀρχὴν ταύτην, ὡς καθιεροῦσαν τὴν κοινωνικὴν ἀνισότητα καὶ ὑποθάλλουσαν τὰς διαιρέσεις, τὴν στασιμότητα, τὰ ἀμειβαία τῶν ἀνθρώπων μίσση. Ἡ πολιτεία δεόν νὰ ἐξέλθῃ τῆς ἀδρανείας, εἰς ἣν καταδικάζει αὐτὴν πονηρὰ θεωρία, κρίνουσα περὶ τῶν πάντων ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ συμφέροντος καὶ τῆς ὠφελείας, οὐχὶ δὲ τῆς ἰσότητος καὶ τῆς δικαιοσύνης. Ἡ πολιτεία καλεῖται ν' ἀναλάβῃ τὴν ἀνωτάτην διεύθυνσιν πάσης ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐκδηλώσεως καὶ ἐνεργείας, καθ' ὅλας τοῦ βίου αὐτῆς τὰς σχέσεις. Δὲν εἶνε ἀντικείμενον τῆς στιγμῆς ταύτης ἡ λεπτομερὴς ἀνάλυσις τοῦ προγράμματος τῆς μερίδος ἡμῶν, περὶ οὗ πάντες γινώσκετε ἤδη. Τὸ πρόγραμμα τοῦτο συνίσταται εἰς τὴν διὰ τῆς πολιτείας διοργάνωσιν καὶ τὸν συμβιβασμὸν τῶν δύο ἀντιθέτων καὶ ἀλληλομαχουσῶν κοινωνικῶν δυνάμεων, τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ κεφαλαίου. Μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης τὸ κεφάλαιον διατελεῖ ὁ χείριστος τῶν δεσποτῶν, τῶν τυραννησάντων ποτὲ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Δι' αὐτοῦ καθιεροῦται ἡ φιλκυτία, ἡ ἰδιατέλεια, ἡ πονηρὰ ἐχμετάλλευσις τῶν πολλῶν ὑπὸ τῶν ὀλίγων, ἡ παρακωλύουσα πᾶσαν σύμπραξιν τῶν ἀνθρώπων πρὸς κοινὴν αὐτῶν εὐημερίαν. Τούναντίον, ἐν ἡ περιπτώσει ἤθελεν ἐπιτευχθῇ ὁ συμβιβασμὸς αὐτῶν διὰ τῆς πολιτείας, τιμῶνται δὲ οἱ ἄνθρωποι κατὰ τὴν ἰκανότητα αὐτῶν καὶ τὴν ἐργασίαν, καὶ οὐχὶ κατὰ τὰ κληρονομικὰ δικαιώματα, ἐνλείπει πᾶσα ἀφορμὴ ἔριδος. Ἡ ἡμετέρα μερίς σκοπεῖ τὴν πραγμάτωσιν τῶν ἰδεῶν τούτων, τὴν κατάργησιν τοῦ ἀτομικοῦ κεφαλαίου, τὴν ἀντι-

κατάστασιν αὐτοῦ διὰ τοῦ κοινωνικοῦ, καὶ τὴν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀνθρωπίνης ἰσότητος καὶ τῆς δικαιοσύνης διοργάνωσιν τῆς ἐργασίας. Τὸ πρῶτον πρὸς τὴν πραγμάτωσιν ταύτην βῆμα ἐγένετο ἤδη διὰ τῆς κτήσεως τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας, δι' ἧς παραχωροῦνται εἰς ἅπαντα τὰ μέλη τῆς γερμανικῆς πατρίδος ἴσα πολιτικὰ δίκαια, ἀλλ' ὑπολείπεται τὸ δυσχερέστατον ἔτι· ἡ διὰ τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας διοργάνωσις τῆς πολιτείας, ἀπορρεύσας ἀπὸ τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς βουλήσεως τοῦ μεγίστου τῶν παραγόντων τῆς κοινωνικῆς ἐνεργείας—τοῦ ἐργάτου. Ἡ πολιτεία, πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ κοινωνικοῦ σκοποῦ, δὲν δύναται νὰ ᾔηνε ἡ δημοκρατικὴ μόνον. Τοιοῦτον εἶνε τὸ πρόγραμμα τῆς μερίδος ἡμῶν, τὸ διατυπωθὲν ὑπὸ τοῦ Λασσάλ, τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ὁποίου θέλομεν ἐπιδιώξει πάση ἐνεργείᾳ καὶ δυνάμει. Τὸ πρόγραμμα τοῦτο ἀγνοεῖ τὰς διακρίσεις, εἶνε ἡ σημαία τῶν ἐλευθέρων ἰδεῶν, ἡ πραγμάτωσις τῆς ἰσότητος καὶ τῆς δικαιοσύνης.

« Αἰωνία ἡ μνήμη τοῦ δημιουργοῦ τῆς ἡμετέρας μερίδος, τοῦ Φερδινάνδου Λασσάλ! Ζήτω ἡ παγκόσμιος κοινωνιστικὴ δημοκρατία! »

Ζωηρὰ ἐπιφωνήματα ἐπιδοκιμασίας ἐξῆλθον ἐν ἀκαρεῖ ἀπὸ τῆς τέως ἡμεροῦσης συνελεύσεως, μόνον τῶν ἀστυνομικῶν ὑπαλλήλων παρισταμένων ἐν σιγῇ ἀμετόχων τῆς ἐπελεύσεως συγιννήσεως. Ἐν τῷ μεταξὺ κατήρχετο ὁ ῥήτωρ ἀπὸ τοῦ βήματος.

(ἀκολουθεῖ).

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΗ ΓΥΝΗ

ΚΑΙ

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

ΥΠΟ

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟ ΓΟΥΕΡΔΣΟΥΕΡΘ Δ. Δ.

Ἐπισκόπου τοῦ Λιγκολνίου ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ

(Συνέχεια ἴδε προηγ. φύλλον).

Πᾶς ἀληθὴς Καλλιτέχνης, καὶ πᾶς ἐραστὴς τῆς Καλλιτεχνίας, μετὰ μεγίστου ἐνδιαφέροντος θὰ ἀναγινώσκῃ τὴν Ὁδὴν, ἣν ἀπήγγειλε περὶ τὸ τέλος τοῦ μακροῦ αὐτοῦ βίου, πρὸς τὸν φίλον καὶ ἀδελφὸν Καλλιτέχνην τὸν βιογράφον τῶν καλλιτεχνῶν, Γεώργιον Οὐάσαρον (Giorgia Vasari), καὶ εἰς ἣν ἀναθεωρῶν τὰ ἐκυτοῦ ἀριστουργήματα τῆς Καλλιτεχνίας καὶ ἐν τῇ ζωγραφικῇ καὶ ἐν τῇ γλυπτικῇ, — στρέφει τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ πρὸς τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ, εὐρίσκων ἐν αὐτῷ τὸν σκοπὸν τῶν διανοητικῶν καὶ πνευματικῶν αὐτοῦ πόθων, καὶ ἀντικείμενον ὅπερ πληρέστατα κατευχαριστεῖ αὐτοῦς, ὡς δεικνύον τὴν Θεῖαν Ἀγάπην ἐναγκαλιζομένην ἅπαντα τὸν κόσμον μετ' ἀνωγμένων χειρῶν, πραγματευόμε-

νοι ὁμως τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀνάγκη νὰ ἐπανεέλθωμεν εἰς τὰς πρῶτας ἀρχάς.

Τὸ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν τῆς γυναικὸς ὡς καὶ τοῦ ἀνδρός, εἶναι τελικὸν καὶ ἄπειρον. Τὸ τέλος τοῦτο συνίσταται εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ Κοινωνίας. Ἡ δὲ ἀπόλαυσις αὕτη τυγχάνεται διὰ τῆς διανοίας, καὶ διὰ τῆς θελήσεως. Τυγχάνεται μὲν διὰ τῆς διανοίας, διότι ὁ Θεὸς Ἀλήθεια ἐστὶ, καὶ περιλαμβάνει ἅπαντας τοὺς θησαυροὺς τῆς Σοφίας καὶ τῆς γνώσεως· τυγχάνεται δὲ διὰ τῆς θελήσεως, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς τελεία ἀγαθότης ὧν πληρέστατα εὐχαριστεῖ πάσας τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ πνευματικὴ αὕτη ἀπόλαυσις τῶν διανοητικῶν τέρψεων, καὶ μόνον αὕτη τελικὸν ἐστὶ, καὶ μάλιστα πᾶσαι αἱ διανοητικαὶ τέρψεις καταλήγουσι καὶ ἀπορροφῶνται κατ' αὐτὴν ὥστε δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι πᾶσαι αἱ αἰσθητικαὶ εὐχαριστήσεις ὑποτάσσονται ταῖς διανοητικαῖς τέρψεσι καὶ τοιοῦτοτρόπως πᾶσαι αἱ διανοητικαὶ τέρψεις ὑποδεέστεραι εἰσὶν τῶν πνευματικῶν καὶ μάλιστα πᾶσα Ἀλήθεια καὶ Γνώσις συμπεριλαμβάνονται καὶ κατέχονται ἐν τῇ μακαρίᾳ Ὁράσει τοῦ Θεοῦ, τῆς μόνης Ἀληθείας καὶ Ἀγάπης. Συστήματά τινα Ἐκπαιδευτικῶς παριστῶντα εἰς τὰς γυναῖκας τὴν καλλιέργειαν τῆς διανοίας καὶ τὴν ἀπόκτησιν γνώσεων ὡς τὸν σκοπὸν δι' ὃν ὀφείλουσι νὰ ἀγωνίζωνται, βασιζόμενοι ἐπὶ λεηλασμένων ἰδεῶν ὡς πρὸς τί ἐστὶ γυνή. Καὶ δὲν ἀρμυρίζει αὐτοῖς τὸ ὄνομα Ἐκπαιδευσις, διότι ἡ Ἐκπαιδευσις πραγματεύεται περὶ τοῦ ὅλου ἀνθρώπου, περὶ σώματος, ψυχῆς καὶ πνεύματος. Ταῦτα δὲ δὲν διαφέρουσι πολὺ τῶν συστημάτων ἐκείνων, ἅτινα μόνον τὰς αἰσθήσεις τέρπουσι. Περὶ ὧς δὲ τὰς σχέσεις αἰωνίως ὀρισμένας ὑπὸ τοῦ Θεοῦ μετὰ τὸ διανοητικὸ στοιχεῖον καὶ τοῦ πνευματικοῦ· καὶ μήτε δύνανται νὰ ἀξιῶνται τοῦ τίτλου συστήματος Διδασκαλίας, διότι ὁ νοῦς τῆς γυναικὸς δὲν δύναται νὰ μορφωθῇ καὶ τελειοποιηθῇ εἰμὴ διὰ καλλιέργειας τῆς ἀνωτέρας δυνάμεως τοῦ πνεύματος αὐτῆς, ὅπερ ὑψοῦται ἄνω εἰς κοινωνίαν καὶ συνάφειαν τῷ Θεῷ, ὅστις πηγὴ ἐστὶ πάσης Ἀληθείας καὶ Ἀγάπης.

Αἱ Θεμελιώδεις αὗται ἀλήθειαι, αἵτινες περιλαμβάνονται καὶ ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου τριμερεῖ διαιρέσει τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, εἰς Πνεῦμα, ψυχὴν καὶ σῶμα. (Α'. Θεσλ. ε'. κγ.) καὶ ἐν τῇ τῶν σωματικῶν στοιχείων ὑποταγῇ τῇ ψυχῇ, καὶ ἐν τῇ κατ' οὐδὲν ἥττον κεχωρισμένῃ ὑποταγῇ τῆς ψυχῆς τῷ πνεύματι (ὥστε οἱ ἀρκούμενοι νὰ μορφώωνται τὴν ψυχὴν χωρὶς τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ πνεύματος ὀρθῶς κατακρίνονται ὡς φροντίζοντες μόνον διὰ τὰς κατωτέρας δυνάμεις τῆς ἀνθρωπότητος (Α'. Κορ. β' ιδ'. Ἰούδα ιθ'), αἱ ἀλήθειαι αὗται ἀναπτύσσονται καὶ σαφηνίζονται ὑπὸ τῶν μεγίστων Χριστιανικῶν Ἠθικολόγων καὶ Μεταφυσικῶν, ὡς τοῦ Ἀγ. Αὐγουστίνου, Ἀγ. Βερνάρδου, Ραχάρδου Χούκερ (Richard Hooker) καὶ τοῦ Ἐπισκόπου Μπότλερ (Butler). Ἄς ἐπαναλάβω τί λέγει ὁ Ἀγ. Βερνάρδος «Οὐ λέγω ὅτι ὀφείλομεν νὰ καταφρονῶμεν ἢ ν' ἀμελῶμεν τὴν κτῆσιν τῶν Γραμμάτων,

ἅπερ διδάσκουσι τὸν νοῦν, καὶ παρέχουσιν ἡμῖν δύναμιν ἵνα διδάσκωμεν ἄλλους. Μᾶλλον ὀφείλομεν νὰ μισησώμεν πᾶσαν ἀμύθειαν, καὶ ν' ἀγαπῶμεν τὰς γνώσεις· ἀλλ' ὁμως ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ἂν καὶ ἡ Ἀγάπη ἄνευ παιδείας σφάλλεται, ἐν τούτοις ἡ παιδεία ἄνευ Ἀγάπης φουσιῦται, καὶ ὅτι μέγα μέρος τοῦ κόσμου λησμονεῖ, ὅτι οὐχὶ ἡ ἀπόκτησις γνώσεων, ἀλλ' ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐπιδιώκομεν αὐτάς καὶ τὸ τέλος, δι' ὃ ἐπιδιώκομεν ταύτας, ἐστὶν ἐκεῖνο ὅπερ ὀφείλομεν νὰ σκεπτόμεθα. Ὑπάρχουσι τινες ἐπιθυμοῦντες τὸ γινῶναι μόνον πρὸς χάριν τοῦ γινῶναι, καὶ τοῦτο εἶναι μανίκα καταφρονητὴ· ἄλλοι δὲ ἐπιθυμοῦσι τὸ γινῶναι, ἵνα γείνωσι γνωστοί, καὶ τοῦτο εἶναι καταφρονητὴ κενοδοξία· καὶ ἄλλοι ἐπιθυμοῦσι τὸ γινῶναι, ἵνα πωλῶσι τὰς γνώσεις αὐτῶν ἀντὶ χρημάτων καὶ τιμῆς, καὶ τοῦτο εἶναι περιφρονητὴ αἰσχροκέρδεια. Ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι οἵτινες ἐπιθυμοῦσι τὸ γινῶναι, ὅπως προάγῃ πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ ἵνα ὠφελήσῃ τοὺς ἄλλους, καὶ τοῦτο εἶναι Σοφία. Πᾶσα γνώσις διὰ τοῦ νοῦς καὶ μνήμης εἰσχυρόμενη, μὴ πεπτομένη δὲ διὰ τῆς ἀγάπης, καὶ ἥτις οὐκ ἀφομοιοῦται ἐν τῷ βίῳ καὶ ἐν ταῖς ἡθικαῖς ἐξελίξεσιν, ὁμοιάζει τῇ τροφῇ ἥτις μόνον κακοχυμὴν παρέχει τῷ σώματι.¹

Ὅταν ὁμως ἐνοῦται μετὰ ἐφέσεων πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπης ἕνεκα, σύναμα μετὰ ταπεινώσεως καὶ μεταμελείας καὶ ἐνθέρμου ἐπιθυμίας διὰ τὴν γνῶσιν τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὴν ὄρασιν αὐτοῦ, τότε καθαίρεται καὶ δοξάζεται διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ (Β'. Κορ. γ'. ιη).

Τὸ πρακτικὸν ἐκ τούτου συμπέρασμα ἐστὶν, ὅτι ἡ χριστιανικὴ Ἐκκλησία, διδασκθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πεμφθέντος ἵνα διδάξῃ αὐτὴ τὰ πάντα (Ἰωαν. ιδ'. κατ') καὶ διαταγὴν λαβοῦσα ἀπὸ τὸν θεὸν αὐτῆς Κύριον ὅπως διδάξῃ πάντα τὰ Ἐθνη (Ματθ. κη' ιθ' κ') καθῆκον ἔχει νὰ ὑψώσῃ τὴν φωνὴν αὐτῆς πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν γενεάν, κυρίως δὲ ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις, σχολαῖς, γυμνασίαις, καὶ Πανεπιστημίοις, κηρύττουσα ὅτι ἀγαπᾷ πᾶσαν ἀληθῆ γνῶσιν, καὶ ὅτι ἐνθαρρύνῃ αὐτὴν ὁσάκις ὀρθῶς ἐπιδιώκεται διὰ καλούς σκοπούς. Ἀλλ' ὁμως ἐπίσης ὀφείλει νὰ δηλώσῃ ὅτι τὸ παραινεῖν τὰς γυναῖκας εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν διανοιῶν αὐτῶν, ἀγωνιζομένας διὰ ἐνθέρμου φιλοδοξίας καὶ ἀμύλλης ἵνα ἀποκτήσωσι γνώσεις πρὸς χάριν γνώσεως μόνον, ἢ κενοδοξίας ἕνεκα, ἢ ἀντὶ χρηματικῆς ὠφελείας καὶ ὡς μέσον τοῦ ζῆν μόνον θὰ ἦτο δι' αὐτὴν προδοσίς τῶν ἐμπιστευομένων αὐτῇ καθηκόντων, ὡς καὶ τῆς τιμῆς καὶ ἀξιοπροπέις τῆς γυναικός. Καὶ πρὸς τούτοις, ὅτι ἡ μόνη «Ἀνωτέρα Γυναικεῖα Ἐκπαιδευσις ἐστὶν· ἐκείνη ἥτις μορφώνει τὴν γυναῖκα ὅπως ἀνα-

1. Σημ. Ὅθεν ὁ Ἅγιος Αὐγουστίνος (De Moribus Ecclesiae c. XVII) παριστᾷ τὴν Θεῖαν Ἀγάπην πηγὴν πάσης γνώσεως ὡς καὶ πάσης ἀρετῆς. Καὶ ἀποδεικνύει (c. XX.) ὅτι αἱ φυσικαὶ Ἐπιστήμαι κεχωρισμέναι τῆς Θεῆς ταύτης Ἀγάπης, τείνουσι μόνον νὰ παράγῃ ἀλαζονείαν καὶ αἰσθητικὸν ὕλισμόν. Ὁ δὲ Θεός ἐστὶ *Summum bonum* οὐ μόνον τῆς Θελήσεως καὶ τῶν Πόθων, ἀλλ' ἐστὶ καὶ τῆς Διανοίας (De Vera Religione, ap. IV.)

βλέψη πρὸς τὸν Θεὸν ὡς Πατέρα τῶν Φώτων, ἐξ οὗ καταβαίνει πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ δώρημα τέλειον (Ἰακωβ. α' ιζ') καὶ ὅπως ἐνθέρμως παρακαλέσῃ Αὐτὸν ἵνα λάβῃ τὴν ὁδηγίαν καὶ τὸν φωτισμὸν παρὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, δι' οὗ διδίδει σύνεσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ πληροῖ τὰ πάντα σοφίαις (Ἰωβ) καὶ ἵνα κοινωνίαν ἔχῃ μετ' Αὐτοῦ πάντοτε ἐν τῷ Ἁγίῳ Αὐτοῦ Λόγῳ, δι' οὗ μόνον δύναται νὰ ἐννοήσῃ τί αὕτη ἐστὶ, ποία ἡ αἰτία τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς, καὶ ποῦ διευθύνεται, ὡσαύτως καὶ διὰ τῆς ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ προσλήψεως τοῦ Μακαρίου Σώματος καὶ αἵματος Αὐτοῦ ἐν ᾧ εἰσὶ πάντες οἱ θνητοὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως. (Κολ. β'. γ') καὶ οὕτω καθιερούτα ἐκυτὴν ἐν «Σώματι, ψυχῇ καὶ Πνεύματι» εἰς Αὐτόν, νὰ πράξῃ ὅτι καὶ ἂν ποιήσῃ πρὸς τιμὴν καὶ δόξαν Αὐτοῦ, ζητοῦσα τὴν εὐλογίαν Αὐτοῦ ἐπ' αὐτῆς καὶ ἐπὶ πασῶν τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτῆς. Οὕτω δὲ ἐκπαιδεύεται καὶ προετοιμάζεται διὰ τῆς τελείας ἀπολαύσεως πάσης ἀληθείας καὶ ἀγάπης ἐν τῇ μακαρίᾳ ὁράσει τοῦ Θεοῦ.

Τέλος δὲ προσφιλέστατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαί, ἅς προσπαθήσωμεν ἵνα τηρήσωμεν τὴν ὁμόφωνον τάξιν τῆς ὥραιας ἐκείνης Κτίσεως ἐν ἣ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐτέθημεν, ὁ μὲν ἀνὴρ, ἅς ἀναμιμνήσκειται ὅτι ὁ Θεὸς τοῦ χόρος ἐπλασεν αὐτόν, ἔδωκε δὲ αὐτῷ τὴν γυναικα ὡς τὸ καλλιστόν Αὐτοῦ δώρημα. Ἡ δὲ γυνὴ ἅς ἀναμιμνήσκειται ὅτι αὐτὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός ἐστὶ, καὶ συνδέεται μετ' αὐτοῦ διὰ τὴν ζωὴν ταύτην καὶ διὰ τὴν αἰωνιότητα. Ἄς ἐπιμελεῖται τῶν πνευματικῶν χαρίτων, ἅς ὁ Θεὸς ἔδωκεν αὐτῇ χάριν τοῦ ἀνδρός ὡς καὶ χάριν ἐκυτῆς. Ἄς μὴ λησμονήσῃ ποτὲ ὅτι ἡ ἀληθὴς αὐτῆς καλλονὴ ἐστὶν ἐν τῇ ἀγιότητι καὶ εὐσεβείᾳ, ἐν τῇ ἀγαθότητι καὶ ἡσυχίᾳ· ὅτι ἡ ἀληθὴς ἀξιοπρέπεια, ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία, ἡ ἀληθὴς δόξα, καὶ ἡ ἀληθὴς ἰσχὺς αὐτῆς συνίσταται ἐν τῇ πραότητι καὶ σεμνότητι, ἐν ἀγαθότητι καὶ ἡρεμίᾳ, ἐν τῇ μαλακότητι καὶ γλυκύτητι, φιλοστοργίᾳ καὶ ἀγάπῃ.

Πρὸ πάντων δὲ ἅς ἀναμιμνήσκειται τοῦτο ἐν τῷ εἶλω τοῦ Θεοῦ. Ἄς ἀναμιμνήσκειται ὅτι ἐπ' αὐτῆς εἰσὶν ὀφθαλμοὶ Ἀγγέλων, καὶ οἱ τοῦ Θεοῦ τῶν Ἀγγέλων.

Ἄς προσεύχεται ἐνθέρμως εἰς Αὐτόν ἵνα ἐκχέῃ ἐπὶ τῆς καρδίας αὐτῆς τὰ δῶρα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τοῦ Παρακλήτου, καὶ ἡμέραν παρ' ἡμέραν αὐξήσῃ ἐν αὐτῇ τὰς Χριστιανικὰς ταύτας χάριτας. Τότε γενίσκεται προσφιλέστατη τῷ ἀνδρὶ καὶ ἡ καρδία αὐτῆς θὰ συνδεθῇ τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διὰ τῆς ἀγίας ἀλύσου τῆς οὐρανίας ἀγάπης. Καὶ εἰς τοὺς Ἀγγέλους γενήσεται προσφιλέτης, εἵτινες μετὰ χαρᾶς θὰ προσβλέψωσιν αὐτῇ. Καὶ εἰς Αὐτόν τὸν Θεὸν ἀγαπητὴ γενήσεται. Περαιώσασα δὲ τὴν τοῦ βίου τούτου ὁδοπορίαν, ἐν ἣ ἐβούληται τὸν ἄνδρα, ἵνα ἰλαρῶς ὑποφέρει τὸν ζυγὸν τῆς θλίψεως ἐν ἀμικτωλῷ κόσμῳ, λήψεται ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ τῶν ἀπάντων Κριτοῦ, ὡραῖον τι κάλυμμα τῆς κεφαλῆς.—ἀειθαλὲς στέμμα οὐρανίας καλλονῆς—λήψεται τὸν τῆς δόξης ἀμάραντον στέφανον.

M. M.

Ο ΑΠΟ ΚΑΝΑ ΛΙΘΟΣ

ΥΠΟ

CHARLES DIEHL

(Μετάφρασις Αἰκατερίνης Ζάρκου).

I

Μεταξὺ τῶν πολυκρίθμων λειψάνων, ἅτινα ἡ εὐλάβεια τῶν Βυζαντινῶν κατὰ τὸν Μέσον Αἰῶνα περισυνήγαγε, τὰ πολυτιμότερα καὶ τὰ μάλιστα περιζήτητα ὑπῆρξαν βεβαίως τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Σωτῆρος. Οὐ μόνον τὰ ὄργανα τοῦ πάθους τοῦ Σταυροῦ, ὁ ἀκάνθινος, στέφανος, ὁ σπόγγος, ὁ χρησιμεύσας πρὸς κατάσβεσιν τῆς δίψης τοῦ Ἰησοῦ, ἡ σινδὼν, ἐν ἣ περιετυλίχθη τὸ θεῖον σῶμα, ἡ λήκυθος, ἡ περιέχουσα τὸ ἔλαιον δι' οὗ ἐχρίσθη ὁ νεκρὸς αὐτοῦ¹ διετηρήθησαν μετ' εὐλαβῶς φροντίδος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Κωνσταντινουπόλεως· οὐ μόνον τὰ ἐνδύματα, ἅτινα ἐφόρει, ὁ πορφυρὸς μανδύας, τὰ πέδιλα² τὰ σπάργανα δι' ὧν περιετυλίχθη κατὰ τὴν γένεσιν τοῦ³ ἀπέβησαν ἀντικείμενον σεβασμοῦ τῶν πιστῶν, ἀλλ' ἔτι καὶ οἱ ἄφωνοι μάρτυρες τῶν θαυμάτων καὶ τῶν ἀλγηδόνων τοῦ Σωτῆρος. Οἱ βράχοι, οἱ λίθοι ἐφ' οἷς συνετελέσθη ἀξιωμακρὸν τι συμβάν τῆς ἐνδόξου αὐτοῦ ὑπάρξεως, συμπεριελήφθησαν ὑπὸ τῆς εὐσεβείας τοῦ κοινοῦ μεταξὺ τῶν σεβαστοτάτων λειψάνων.

Εὐλὸς ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ τετάρτου αἰῶνος, διετήρουν ἐν Παλαιστίνῃ πλεῖστα τοιαῦτα μνημεῖα. Ἐν Ἱεροσολύμοις ἐδεικνύετο ἐν τῷ ναῷ τοῦ τάφου, ὁ λίθος, δν Ἰωσήφ ὁ ἀπ' Ἀριμαθαίας εἶχε κυλίσει πρὸ τοῦ μνήματος τοῦ Χριστοῦ, καὶ δν ἄγγελος εἶχεν ἀφαιρέσει κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναστάσεως⁴ ἀλλαχοῦ δὲ ὁ κίων τῆς μαστιγώσεως, βεβαμμένος ἔτι ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ Σωτῆρος⁵ καὶ ἡ σχισθεῖσα πέτρα, ἐφ' ἣς εἶχε στηριχθῇ ὁ σταυρὸς. Ἐν Συγχέμ⁶ νὰὸς ἐπίτηδες ἐγερεῖται ἐστὶ γὰρ τὸ φρέαρ παρὰ τὸ ὁποῖον ὁ Ἰησοῦς διελέχθη μετὰ τῆς Σαμαρείτιδος⁷. Ἐν Βηθλεὲμ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Παραγίας ἐδεικνύετο ἡ φάτνη, ἣτις ὑπῆρξε τὸ λίκνον τοῦ Κυρίου «καὶ τὰ ἐκ σκληροῦ λίθου προσκυλαία»⁸. Ἀπωτέρω ὑπῆρχεν ἡ

1) C. I. G. 8695 et 8809 Codinus de Signis éd. Bonn, p. 30 Niceph. Cr. éd. Bonn p. 24—25

2) Leo Diac. ed. Bonn, p. 165.

3) C. I. G. 8695, 8809

4) Lapis resurrectionis S. Sérôme, lettre 86 Cf. Antonium martyr. De locis sanctis, dans itinera hierosolymitana... latina lingua exarata, ed. T. Tobler et A. Molinier. I. p. 101 a 5:0 Aregulf (a 670) ibid. I. p. 150, et la Chronique d'Ernouf, dans Guillaume de Tyr et P. Paris II. p. 478.

5) S. Jérôme ibid.

6) S. Jérôme ibid. Cf. Chronique d'Erdaoul. dans Guill. Tyr II, 508—509.

7) Guill. Tyr. II, 493.